

Ivana Kuzmanović
MANJE OD TRI

Copyright © Ivana Kuzmanović, 2008
Copyright © 2009 ovog izdanja, LAGUNA

*Sve što um može da zamisli, a srce poželi,
ostvarivo je.*

PROLOG

Kratak osvrt na roman Lemurova ljubav – dramatičnu ljubavnu priču, pisanu i vođenu tako vešto da poništava granicu između fikcije i stvarnosti. O strasnoj vezi dvoje ljudi koji proživljavaju sva lepa i bolna iskušenja, dok ni jedno ni drugo još nisu raskrstili sa demonima sopstvenih prošlosti...

U trenutku kada je njen brak zaljuljan do temelja i umesto prinove i dečjeg osmeha, smeše joj se razvod i selidba, Una biva pozvana na večeru kod starog prijatelja. Najavljena joj je mirna sedeljka, brancin i vino, ali ne i susret sa Igorovim neodoljivim plavim očima. Još iste večeri oboje se suočavaju sa zemljotresom u svojim grudima i priznanjem da je nemoguće postalo moguće: iako u zrelim godinama, zaljubljeni su kao dva tinejdžera.

Igor je obrazovan, uspešni biznismen, zgodan, bogat, pametan, zabavan, sportista... i oženjen. Otac dvoje maloletne dece. Ne krije da mu je prošlost uflekana najrazličitijim mrljama – od alkohola i droge do kriminala. Iskrenost je vrлина koju najviše ceni i zbog toga ne prećutkuje ništa: ni tamnu stranu svoje biografije, ni svetle planove za budućnost koju već nakon mesec dana od prvog susreta počinje da skicira svojoj ljubljenoj, atraktivnoj pevačici latino ritmova, ženi kojoj je ponekad i planeta bila mala, a zbog čega je dosta putovala, menjajući poslove, kontinente i izabranike svoga srca.

Njihova strastvena i egzotična romansa, sve ređa u urbanim sredinama dvadeset prvog veka, postaje melem za dušu kako njenim protagonistima tako i svima koji bi o njoj slušali i saznawali, već prepolovljeni od očekivanja i traganja za pravom ljubavi. Drugarice, prijatelji, rodbina – svi se raduju konačnoj sreći i zadovoljstvu Une i Igora, a nova nada raspiruje se u njihovim srcima: ljubav postoji, ljubav je moguća.

Novu godinu dočekuju u Dubaiju, gde odlučuju da pristupe velikom i svetom zadatku – stvaranju novog života, najdivnijoj kreaciji ploda svoje ljubavi. Po povratku u Beograd, Igor kupuje veliki stan u centru grada, a Una ga s pažnjom oprema uz pomoć poznatih arhitekata i majstora. Unin brak je sudski razveden, Igorovi papiri su u proceduri. Prvi koraci u upoznavanju dece i tatine nove žene su učinjeni i sa višestrukim zadovoljstvom prihvaćeni. U Uninom životu rascvetalo se najlepše proleće u njenih trideset i osam godina. Dani prolaze bez ijednog sivog oblaka na horizontu i nema nijedne misli koja bi kakav olujni vetar mogla da prizove.

Ipak, jednog dana, bez najave, vrativši se s posla, Una pronalazi ispražnjene plakare i Igora koji leži na krevetu kao da je neko iscedio sav život iz njegovih energetskih zaliha. Saopštava da su dugovi njegove prošlosti došli na naplatu i da mora da obavi neke zadatke, te da je zbog toga odlučio da se izmakne. Una je u neverici dok joj Igor vraća ključeve od stana i odlazi u opasnu avanturu sa rečima ljubavi umesto pozdrava. Nakon nekoliko dana dugih kao večnost, Igor se vraća, a prazna mesta u ormanu počinju ponovo da se pune njegovim stvarima.

Ponovo se vraćaju dani nepomućene sreće, koja kulminira kada Una saznaje da je u drugom stanju i kada divnu vest deli sa najbližima. Kao da neka nebeska ravnoteža traži da bude zadovoljena, loša vest stiže iz Pariza, gde je Igorova firma sasvim izgorela u požaru, a nije bila adekvatno osigura-

na. Dok Igor pokušava da izvuče štetu, u Unu se uvlače prve sumnje i nemiri. Brod ljubavi biva ozbiljno uzdrman kada Una otkriva Igorove prve laži, u isto vreme kada dolazi i do spontanog gubitka željene bebe. Ali, velika iskušenja često bivaju stavljena pred velike ljubavi, i s tim uverenjem i snagom obnovljenom na Crnogorskom primorju, dvoje renesansnih ljubavnika nastavljaju put ka srećnoj budućnosti.

Žurka povodom useljenja bila je lepa i puna uzdaha divljenja, kao i prigodnih poklona. A već sledećeg dana Igor saopštava kako do useljenja i zajedničkog života neće doći, jer mu je DB ponovo za petama... Ponovo slede dani pomračenja uma, svesti i logičnog zaključivanja. Igor nestaje iz Uninog života baš kao da ga nikada nije bilo...

Ona tumara kroz dane kao slepac u šumi. Ne vidi svetlost, ne nazire put, nema objašnjenja, nema čime da zatrpá rupu svu satkanu od pitanja: Gde je nestala ljubav? Šta se dogodilo? Gde je nestao Igor i zašto je to uradio?

Njihova nežna ljubav, bliskost koja se u toj meri retko sreće među suprotnim polovima, naterala je Unu da zaigra na samo jednu kartu, onu koja je imala lik Igora; njegovim nestankom, nestalo je i sve ostalo – od motivacije do egzistencije. Nestalo je mnogo više od ljubavi – postojanje njenog životnog smisla.

Meseci prolaze, samoća biva sve potpunija, Una ne pronalazi nikakve odgovore. Da bi se oslobodila tuge, besa i gorčine, morala je da nauči kako se prašta srcem, a ne umom. Upravo zato je univerzum odlučio da je ostavi bez objašnjenja i ona nikada neće saznati pravi razlog Igorovog odlaska. Ne postoje prečice na putu emocionalnog sazrevanja. Ali, kao što izreke mudrih poručuju da se u trpljenju krije spas, da čovek samo srcem dobro vidi i da sunce postoji i kada je oblačno i skriveno od našeg pogleda, Una pronalazi ljubav, radost i veru na skrivenom mestu gde ih do sada nije tražila

– u samoj sebi. Buđenjem nove svesti, upoznavanjem novih vrlina, pronalaženjem bisera na dnu svoje ranjene duše, Una doživljava svoj preporod, svoje vaskrsenje. Započinje proces njenog oporavka koji, poput priče o Džonatanu Livingstonu*, biva krunisan osvajanjem novih prostora, osvajanjem slobode i spontanog bivanja.

RASUTI BISERI

ili

Opet audi

Nakon dirljivog koncerta kineskog pijaniste koji je izvodio dela Skarlatija, Albeniza i Lista na Kolarcu, prošetale smo Knez Mihailovom. Nas šest drugarica, pomalo razbrljanih maskara, jer je svaka prilika zgodna da se pusti poneka suza. Kao, umetnost nas je dirnula, duša je nebeskom ljubavlju dotaknuta, sklad tonova u harmoniju univerzuma nas uverava. U stvari, svaka je gutala svoje knedle dok smo jele sladoled od crne i bele čokolade sa izvesnim osećajem griže savesti zbog mogućeg narušavanja naših dovoljno dobrodržećih figura. Niko nam ne bi dao toliko godina... (nije važno koliko je to „toliko“ jer sve smo bile različito godište), a ipak niko nijednoj ne bi dao – toliko... U svakom slučaju, ovo veče je lepše ako je izloženo poređenju, a veoma lepo ako to naprosto jeste.

Vesna i ja se vozimo ka mom stanu jer smo odlučile da sutra rano pođemo na Adu pa je zgodnije da prenoći kod mene. Do daske smo odvrnule pesmu *You are beautiful* Džejmisa Blaneta. Ulazimo na dvorišni parking između solitera i ja vidim muškarca u crnom velikom automobilu kako se pomalo nevešto uparkirava, zauzimajući više prostora

* *Galeb Džonatan Livingston*, roman Ričarda Baha.

nego što je, po mojoj proceni, potrebno. Ja sam savesna građanka, jedna od onih koje vam lako pođu na nerve zbog svoje finoće i uvidavnosti. Volela sam slogan i emisiju „Nije teško biti fin“, od revolucije naovamo nadala se da ćemo svi postati bolji i tolerantniji... I zato otvaram prozor svog automobila ne bih li gospodinu ljubazno predočila da sam sigurna da je u stanju da bolje parkira svoj lepi, crni, uglancani, pomalo preveliki auto. U istom trenutku njegov prozor skliznuo je naniže i on, intonirajući značajno, izgovori rečenicu:

– *Lemurova ljubav?* Una Radivojević?

Zbunjena sam, ali reagujem munjevito, umekšanim glasom dame od stila, naviknute na raznovrsne manifestacije slave:

– A vi ste...? – Istim tonom bi neka ohola kraljica, umačući prste u puding od malina i zadovoljno ih oblizujući, rekla svom vernom slugi: „Odrubite mu glavu“, a onda u visokom i plemićkom stilu podrignula zbog prejake voćne kiseline i loših sfinktera.

– Ja sam Vladimir Rakić, dramski pisac...

Sležem ramenima jer u hitrom prelistavanju imena ukupno dva ili tri dramska pisca za koja sam čula, pronalazim dva ženska, a trećeg ne mogu da se setim, iako bih se zaklela da nije Vladimir.

– Veoma mi je drago, samo da se parkiram pa da se, kako priliči, upoznamo.

Konstatujem da sam njegov automobil i ranije viđala i da me je uvek pomalo nervirao jer me je podsećao na audi kojeg je vozila žena mog bivšeg... Mislim, u redu bi bilo to što ga je vozila da nisam, skoro automatski, uvek morala da se setim i naše svađe koja je povodom tog automobila iskrsla: imali smo (on je imao) veliki, činilo mi se najveći džip široki... Jednog dana nema džipa, dolazi po mene u srebrnom audiju... Pitam gde je džip. „Rasitnio sam ga za dva audija“, kaže.

„A gde je drugi?“, pitam, što je valjda logično s obzirom na to da takvu „sitninu“ čovek ne može da stavi u „prasicu“ ili mali džep od farmerki. Mom, „uvek nasmejanom i vedrom“ dečku koji će ubrzo postati moj muž, zapravo čim se razvede, polazi pena na usta i on urla: „Jebote, znao sam da ćeš to da me pitaš. Šta, gde je? Dao sam ga Slavici. Valjda je red da mi se deca voze u sigurnom automobilu, a ne da razmišljam... Je l' ti smeta, je l' ti malo ovo što imamo?“

Ufffff, pravo veli: jebote! Nije mi palo na pamet da je to, u stvari, tako prirodan poklon ženi u trenutku razvoda, koja je do tada vozila astru klasik... Oh, stvarno sam nesmotrena i sebična. Nepažljiva... Nego šta, nego da deca treba da budu bezbedna, a gde su bezbednija nego u crnom audiju. Jedva se iščupasmo iz ove svađe bez posledica... Tada sam prvi put posumnjala da s mojim „uvek pažljivim budućim mužem“ nije sve u redu. Naročito kada je posle toga progutao dva bensedina od pet miligrama. I evo, i ovog trenutka dok se uparkiram setila sam se tog neverovatnog događaja.

Izlazim iz kola, oglašava se elektronska brava, prilazim visokom muškarcu čija pojava obećava.

– A sada zvanično, Una Radivojević – pružam ruku, smeškam se i moram da priznam – odmeravam.

– Zaista mi je drago. Pratim vašu knjigu... Izgleda da je već postigla uspeh, kritike su sjajne. Iako je to vaša prva knjiga... Ja sam, inače, Igorov prijatelj. Ova kola su njegova, zapravo, on mi ih je prodao, mislim da ih je vozila njegova supruga...

– Kako? Vi poznajete Lemura? Hoćete da kažete da su ova kola Slavčina? I od cele površine ovog grada i prigradskih naselja, parkirana baš pored mog fijata?

– Upravo tako...

– Neverovatna priča... A vi ste, znači, komšija?

– Da, i eto, baš sam želeo da vam kažem da vam je knjiga odlična... Ja sam napisao nekoliko drama i dva romana.

– Baš mi je drago... Pa, ništa, srešćemo se. Evo, ja ovde stanujem. Svako dobro vam želim i pozdravite Lemura.

Ne mogu da pogodim ključaonicu, a želim da se što brže za mnom zatvore vrata koja me dele od svih komšija, audi-ja, lemura i ostalih neočekivanih, zbunjujućih slučajnosti. Vesna me gleda s nevericom i pita da li je moguće da sam se toliko uzбудila.

– Pre tri dana Zoran mi javlja da ga je video na motoru, juče mi Milica saopštava da je iza njega hodala deset minuta, sada mi se ovaj čovek s ovakvim tekstom obraća... Jedino još ostaje da mi Igor lično zazvoni na vrata... Ne razumem, šta mu je trebalo da se ofira? Ko je morao da zna da je on ta mišolika životinja? I da li je stvarno moguće da je ovo *fucking* Slavičin *fucking* audi?

– Znaš šta, draga? Stvarno luda situacija – rekla je Vesna, jedva dočekavši da da svoj komentar. – Mene lično najviše nervira to što uopšte poznaje Igora. A baš je dobar frajer. Ne mogu da provalim koliko mu je godina, ali odlično izgleda. Kad je otvorio prozor kola i rekao onaj tekst, ja sam pomislila: „Auuu... čoveče, ovo je sudbina. Kô na filmu. Dobar baja izlazi iz dobrog auta i saopštava da je tajni obožavatelj lepe spisateljice. I sâm pisac... *And then they lived happily forever and on...* “*

– Slažem se da dobro izgleda... Međutim, mene najviše nervira to što ne znam odakle to da Igora niko nije sretao mesecima i mesecima, a sada svakodnevno čujem neku novu dojavu. Kakav je to znak? Zašto mi ponovo ulazi u orbitu? On više ne postoji... On je samo lik iz knjige... I to je sve!

* Engl.: I onda su srećno zauvek živeli...

Nije bilo šanse da zbog ovog neočekivanog susreta propadnu više nego očekivani planovi vezani za rano buđenje i vožnju bicikla do Ade Ciganlije. Spavala sam mirno, kao i svih ostalih noći, uvek nanovo svesna tog novonastalog spokoja u duši koji više ni za šta ne bih menjala.

Ne znam da li je to neka perverzna novinarska fora koja senzaciju identifikuje sa katastrofom ili tragedijom: slika predivnog veštačkog jezera, džinovskog vodoskoka i bujne miomirisne vegetacije koju sam tog jutra upijala svim svojim čulima, nije imala nikakve veze sa slikama koje sam redovno viđala na naslovnim stranama dnevnih novina, a koje su izgledale potpuno kataklizmično – stotine ljudi koji stoje u nekoj bari dok još nekoliko stotina sede, leže, jedu i padaju u nesvest na obali koja okružuje baru i koju umesto drveća i cveća krasi najlon kese, flaše, konzerve i šareni papiri sladoleda. Zavaljena u ležaljci, ispijam hladnu nes kafu, u prečniku od sto metara nikog oko mene, osim Vesne i mnogobrojnih rascvrkutih ptica. Zelena voda se mreška i svetluca uokvirena treperavim lišćem s druge strane jezera, vetar je sasvim nežan dok povija grane lipa i topola, a meni nagoveštava prijatan letnji dan.

Ispunjava me to saznanje da mi upravo priroda pokazuje izlaz iz tamnice moga uma, put ka kući u kojoj se bezbrižno obitava. *Izgubili smo se u radu, razmišljanju, sećanju i očekivanju, zalutali u lavirintima složenosti i problema sveta. Zaboravili smo ono što kamenje, biljke i životinje još znaju. Zaboravili smo kako da budemo. Da budemo smireni, svoji, da budemo tamo gde je život: ovde i sada.* Uživam u ovim rečenicama Ekarta Tola*, mir se rasuo mojim unutrašnjim kanalima, s blaženim osmehom na licu otpuštam jedan duboki izdah i odlažem knjigu, spremna da *budem* . Neopisiv

* Ekart Tol, nemačko-kanadski pisac i mislilac.

je taj osećaj da nigde ne bih bila radije nego ovde gde jesam, i ni sa kim drugim, i nikakvim drugačijim okolnostima. Da sam srećna tu gde jesam, da je svega dovoljno, da me nika-kva žudnja ne remeti i da mi baš ništa ne fali. Ovo osećanje iskusila sam prvi put tek pre nekoliko meseci dok sam se šetala obalom Dunava i posmatrala zalazak sunca i poput dijamantske rasute prašine, tek upaljena svetla Zemuna. Zagledala sam se u tu daljinu, potom u nadošlu modričastu reku nebeskog odsjaja, na trenutak uspela da ugledam sebe iznutra, a onda se blažena, od sreće, rasplakala.

Do podneva, već sam bila preplanula. Činilo se da je moguće posmatrati taj proces tamnjenja moje kože i isto-vremeno pozlaćivanje finih dlačica koje ni pod kojim uslo-vom ne bih odstranjivala, jer volim to presijavanje na svojim rukama, donjem stomaku i butinama. Već mesecima pila sam sveži sok od šargarepe, jedan do dva puta nedeljno. To je očigledno doprinelo povećanju mog pigmenta. Da li je delovalo i na moj vid nisam sigurna, jer mi je Vesna veoma učestalo skretala pažnju na ovog ili onog tipa koji me fik-sira. Ja ih, jednostavno, nisam videla... S obzirom na to da je vladalo potpuno zatišje u mom ljubavnom životu, držala sam oči širom otvorene... A ipak, zenice mi se još nijedan-put nisu raširile.

Sredovečni gospodin izuo je svoja peraja, stresao kapljice vode sa kovrdža i seo u slobodnu ležaljku do mene, otpoči-njući seriju komplimenata koji su zvučali navežbano i jeftino. Pucao je u obe mete, osmehivao se naizmenično čas Vesni, čas meni, otkrivajući loše porcelanske zube i desni u povla-čenju. Doziva konobara. Ovaj prilazi hitro, pita nas šta bismo pile. Skoro uglas kažemo: „Ništa.“ On tupim pogledom otpu-šta konobara koji zbunjen odlazi... Volim ljubaznost, volim kada sam ljubazna, ali ovaj čovek nema stila. Sunce je pobe-glo kontroli mog suncobrana i unervozila sam se... Obuвам

patike, pakujem ranac. Čika *rečni galeb* počinje da se izvi-njava – nije valjda da nas je on svojim prisustvom oterao, pa on je samo hteo da naglasi koliko smo lepe i graciozne i da odlično plivamo... Evo, ako hoćemo, možemo da koristimo njegova peraja. „Broj 64“, kažem ja, ni sama ne znam zašto sam tako sarkastična. A ovamo se žalim zbog otuđenja i sve težeg uspostavljanja komunikacije sa ljudima.

Ada Ciganlija je definitivno raj u jutarnjim časovima koji se, volšebno, pretvara u definitivni pakao oko podneva. Sunce prži, na stazi ima svega: roleraša, biciklista, motori-sta, rikši, automobila, dece na trotinetima, kućica, kućecog izmeta, ispljunutih žvakaćih guma, upotrebljenih papirnatih maramica, fleka od otopljenog sladoleda... Bežimo u hladovinu, bežimo sa staze u visoku travu punu krpelja (od kojih je, kažu, lajmskom bolešću zaražen tek svaki treći, al' ja ne znam odakle da počnem da brojim), a kopriva se već može izbeći ako znate kako izgleda. I ovde ima ozbiljnih količina izmeta. Nisam sigurna, ali ne bih tvrdila da su kućeci... Sa svih strana trešti poluhisterična muzika novokomponovanih i drugih stilova. Mirisi krema, dezodoransa, znoja, izuvenih patika, memle, autana i, kao kruna svega – roštilja i crnog luka, izmešani su i deluju na čulo njuha poput hemijskog boj-nog otrova. U međuvremenu, temperatura u crnom fijatu je sigurno blizu tačke ključanja, a klima će početi da rashlađuje tek kada se dovezem do Skupštine grada.

Tog popodneva bila sam tugaljiva bez ijednog jasnog raz-loga... Odjedanput mi se učinilo da mi je zaista dovoljno samotnih dana i vikenda bez zajedničkih planova. Još od neza-boravnog ali kratkog krstarenja sa Alekom, večeri sam pro-vodila sama. Možda je na ovakvo raspoloženje uticala velika vlažnost vazduha i visoka temperatura, a moguće je i da sam se bližila danima u kojima prevladava ćudljivost, pojačan rad hormona i potuljen bol u donjem stomaku. Koji god da

je bio pravi razlog, ležala sam na krevetu nezainteresovana i posmatrala suze koje su kapale na bordo-bež jastučnicu od svile, svadbeni poklon kume Jovane. Iznenada sam čula zvonjavu sa interfona, i mada ubeđena da je u pitanju neka greška, jer niko ne svraća tek tako na tuđa vrata petkom uveče oko pola deset, ustala i podigla slušalicu.

– Daaa?

– Dobro veče, Una. Ovde vaš komšija Vladimir. Doneo sam vam knjigu.

– Doneli ste mi knjigu? Hvala vam... Evo, silazim...

Proveravam brzo da li mi je šminka na licu razmazana, popravljam bluzu i prolazim prstima kroz kosu, otključavam vrata, a njega, gle čuda, već evo tu, kod dvanaestog stepenika od mogućih sedamnaest koji vode do mog stana. Pružam ruku u koju on ne zna da li da spusti svoju ili da u nju položi knjigu tamnih korica, koju drži sa obe ruke iako je formata džepnog izdanja. Ubrzo oboje držimo knjigu i to obema rukama. Razmenjujemo zbunjene poglede kao da nas je u ovu situaciju i položaj tela između dvanaestog i četrnaestog stepenika dovela neka viša sila, a ne slobodna volja homo sapijensa.

– Izvinite što ja ovako... Mislim, ja sam pročitao vašu, pa sam pozeleo da i vi pročitate moju knjigu. Eto...

– Veoma ljubazno od vas... Baš vam hvala, pročitacu svakako...

Vladimir, dramski pisac, vadi iz džepa pamučnog šortsa vizitkartu i pruža mi je. Vrata mog stana ostala su otvorena i krećem prema njima ne bih li uzvratila vizitkartom. Ulazim i preturam po tašni, okrećem se, a u sobi stoji on i razgleda policu, hibiskus, ikone i ostale predmete, ne skrivajući da ga je Kućica ljubav, više puta pomenuta u mom romanu, i te kako zanimala.

Ima nečeg radoznalog u svima nama kada su u pitanju tuđi životi i njihova intima u koju možemo ulaziti, sve dublje,

ako je moguće sve do sanitarnih prostorija i zgužvane posteljine kao u sve popularnijem šou Velikog brata. Bio je toliko neočekivan iza mojih leđa da sam se s njim, bukvalno, sudarila. On se ponovo izvinio što on, eto, tako, ali...

Još jedanput mu zahvaljujem, pozdravljam ga, zaključavam ulazna vrata i ostajem da stojim nepomična, dok mi se mozak bistri, i uočavam da na mom interfonu piše prezime Lakić, broj stana ukazuje na treći sprat (neka greška izvođača radova), a na vratima stana nalazi se mesingana pločica sa natpisom Mrvoš. Toliko je različitih prezimena, ali nijedno nije Radivojević i nema ga u spisku stanara i nikada ga neće ni biti, jer ja sam ovde podstanar, nadam se ne zadugo. Onda sam locirala još jednu uznemirujuću misao: da li mene neko prati i špijunira kada je tako očekivano da sam petkom uveče u kući i to sama, da ne postoji nikakva bojazan da će slušalicu interfona podići neki mišićavi dasa, naslednik Igorovog pitbulovskog ponašanja kada su u pitanju drugi mužjaci koji pretenduju na kost koju on glode.

Unazad hodajući, kako bih zbog ove pomisli obezbedila sigurna leđa, stropoštah se na kauč i obgrlih jastuk. U sredinu sam spustila knjigu tamnih korica i zagledala se u naslov „Tajna providnih stopala“. Zatim sam je, nežno, okrenula. I tamo sam se, u nekoj novoj dimenziji, susrela sa njegovim očima; pisac i ja smo se, u tišini, gledali satima... Otvorila sam prozor spavaće sobe i ugledala crni audi parkiran tačno ispod njega. Nasmešila sam se zadovoljna, istovremeno ne verujući u paradoks tog osmeha: izmamio mi ga je automobil zbog kojeg sam se nervirala, nekadašnje vlasnice koja se sada ponovo budila pored mog nesuđenog muža i koja je, verovatno, u znak pomirenja, dobila na poklon spejs šatl ili ljubičasti jaguar. Zaspala sam ušuškana Vladimirovim kratkim rečenicama, razuzdanim metaforama, intrigantnim citatima, stranim rečima koje nisam razumela... i toplim,

tamnim očima koje sam ugledala neposredno pre nego što se svetlost lampe iz sobe iselila...

Uz jutarnju kafu, morala sam da progutam još jednu ideju koja je imala ukus prebujne usedeličke mašte: a šta ako je ovaj, „izvinite što ja ovako“ pisac, dobio zadatak da mi se približi, osvoji moje poverenje i otkrije šta i koliko znam o Igorovim akcijama i da li sam u neke, možda, i sama umešana. Ništa ne bi bilo čudno, s obzirom na to da se na svakih nekoliko meseci u našoj zemlji pojavljuje vladajuća garnitura koja raščičava prljavštine prethodnika, koji su razna nedela počinili čisteći prljavštine onih pre njih...

Iz tek započetog trilera u kojem još nije prolivena ni kap krvi, mada je otmica u najavi, prenuo me je zvuk telefona. Na displeju piše Jasna, moja nova drugarica sa prošlogodišnjeg letovanja. Pita me šta ima novo, pričam joj celu dogodovštinu, zaključno sa poslednjim prejudiciranim kadrovima, a ona mi, ozbiljnim glasom veoma ozbiljne poslovne žene, majke dvoje dece kojoj je bliska pedagogija, saopštava:

– Draga moja, očekuj nagodbu.

– O čemu ti sada pričaš? – pitam je uzbuđena.

– Upravo o onome što si ti meni maločas pričala. I verujem da se ne bi uznemirila da i sama nisi o tome razmišljala. Zato se pripremi.

– Stvarno si me utešila. E pa dobro, videćemo šta se događa, sačekaćemo gospodina pisca da se javi, a ja sam spremna.

Prolaze dva dana, preduga kada se nešto iščekuje i više nego dovoljna da bi se pročitala knjiga od dvesta pedeset strana. Na mom mentalnom terenu situacija se menja iz trenutka u trenutak. Različita osećanja poskakuju poput teniske loptice ne zadržavajući se, a na tribinama nema nikog, jer su svi moji prijatelji odlučili da preko vikenda pobegnu u prirodu.

Kantri vikend za njih, a BG-bluz za mene. Kasno nedeljno poslepodne, najtopliji dan ove godine, zahlađenje najavljeno za večeras, spustiće se spoljna temperatura na 36 stepeni, ako budemo imali sreće. Telo rashlađujem sladoledom, a misli odlučujem da *iskuliram* preuzimanjem inicijative u rasplitanju novozapletenih događaja. Šaljem SMS poruku: „Veoma mi se dopala vaša knjiga, inspirisala me je i obradovala. Hvala vam. Una Radivojević“. Nakon punog sata, dobijam odgovor: „Hvala, takođe (umetnut smajli*), hoćeš da se vidimo?“ Pokušala sam da smislim elegantnu prostoproširenu rečenicu, ali je svaka reč izuzev „hoću“ delovala pretenciozno i trapavo. Odgovaram: „Hoću“; pita: „Sutra?“; ja: „Može, 22 h.“; on: „Važi, dolazim“.

Baš svedena komunikacija. Minimalizam je u modi... Savremeni pisac prati trendove. Ja, sve češće, pratim savremene pisce. U poslednjih nekoliko meseci upoznala sam toliko pisaca da mi se odjedanput učinilo da je to preovlađujuća profesija na ovim prostorima, majka svih zanata, jedina delatnost bez koje se ne može. Oni retki, koji su se bavili nekim ne tako atraktivnim poslom, poput stomatologa, medicinara i advokata, priznavali su da, u stvari, i sami pišu; ili bar nameravaju... Ali, gotovo svako je imao po jedan primerak rukopisa, objavljenog ili ne, koji bi mi rado dali na čitanje. Ukapirala sam da je pisati lakše nego govoriti; postoje sve te stilske figure, strane reči, interpunkcijski znaci... I još za to vreme nikoga ne moraš da gledaš u oči. Jer, to je najteže. Čak i kada govoriš istinu. Pogotovo kada govoriš istinu. Istina oslobađa i obavezuje. Verujem da je tanani senzori, ti fini receptori našeg eteričnog bića, uvek prepoznaju. Velike lavine nelagode mogu se pokrenuti ukoliko na nju ne želimo da odgovorimo istovetno: istinom.

* Simbol u mobilnom telefonu koji označava osmeh.

Već tu se lagano zakuvava konflikt za koji se kasnije možemo zaklinjati kako ga ničim nismo izazvali i ne znamo kako je do njega uopšte došlo.

Umesto da pauzu za ručak provedem kao sav normalan svet, a to znači ručajući, vozim se do keja i parkiram u mršavoj senci drveta. U stvari, jedva da je možemo nazvati senkom iako to granje deluje ponosno dok natkriva usijanu šoferšajbnu mog automobila. Iz gepeka vadim trenerku i japanke i već sledećeg trenutka mladić iz kafića skida naočare za sunce pokušavajući da utvrdi pravac u kojem je otišla ona zgodna, poslovna žena u visokim potpeticama... A ja legla na travu, izvalila se na leđa, gledam čas u raskošnu krošnju breze, čas oblake, čas treperavu i zagrejanu vodu reke. Lepo se, naoko, vidi da je voda topla i da nikakvo rashlađenje ne bi mogla da pruži sve i da jeste dovoljno čista za kupanje. Dodirujem stablo rukama, lišće me hipnotiše svojim mekanim lelujanjem.

Odjednom, osećam kao da sam i sama plod tog drveta. Zemlja ispod mene mestimično je vlažna, pojačava osećaj saharske vrućine u mom telu i mislima. Večeras bi trebalo da se sretnemo dramski pisac i ja, hvata me nervoza jer je previše pitanja, a sigurna sam da je najbolje ostaviti ih kod kuće. Naučila sam da intuitivno raspoznam koja pitanja služe dobijanju odgovora, koja su inicijalna kapisla za omiljenu temu sagovornika, koja kurtoazna, koja nepromišljena, a koja bi predstavljala saučesništvo u laži jer istu neodložno provociraju. Druga stvar o kojoj intenzivno razmišljam je kako zaobići lik i delo slavnog Igora. Usledio je trzaj tela zbog ideje da je ovo neka njegova predstava.

U deset sati sam spremna i izgledam kao dobitnica Gremija; u svedenoj crno-beloj haljini čiju jednostavnost potencira tan-

ka, satenska, crvena bordura. Crveni mašna-kaiš oko struka i crvena lakovana tašna preko ramena; crne papuče sa niskom petom na mojim preplanulim nogama. Posvetlela kosa uvijena pa podignuta nonšalantno, kao da je frizura poslednje na šta se tokom jednočasovnog doterivanja obraćala pažnja. U stvari, svaka dlaka je dobila svoju naredbu i bespogovorno je poslušala, tvoreći paletu mednih, bronzanih i bakarnih boja na mojoj glavi. Silazim niz stepenice dok mi srce udara tačno dvostruko brže od tupkanja mojih potpetica.

Svesna sam svoje besvesnosti i to nije obična igra reči, već čin predaje i nemoći da shvatim gde sam i zbog čega krenula. „Idi i vidi“, imala je običaj da kaže moja psihoterapeutkinja i to u najrazličitijim situacijama, hoteći da naglasi treće pravilo Migela Ruisa, duhovnog učitelja koji nam prenosi mudrost starih Tolteka: „Nikada ne čini pretpostavke“. Vladimir hoda ka meni u tamnom odelu sa crvenom kravatom oko vrata. Sve mi izgleda smešno... „Gde ćemo ovako udiđeni?“, pitam se dok me on pozdravlja i pruža kesu sa čokoladnim bombonama.

– Izgledaš divno – kaže mi, a ja se prisećam drugog pravila gorepomenutog autora: „Ništa ne shvataj lično“.

Otvara mi vrata uglancanog audija, ulazim polako... Neverovatna je ova scena u kojoj se nalazim na suvozačevom mestu nekadašnjeg automobila supruge mog bivšeg dečka i još neverovatnija činjenica da je vozač njegov prijatelj koji me izvodi na večeru iz – još nepoznatih motiva. Nismo stigli ni do prvog semafora, a on mi saopštava da je oženjen, da voli i poštuje svoju ženu, da je ona njegov najbolji prijatelj i da namerava da ostane u braku do sopstvenog kraja. Meni je zbog toga baš drago, divno je kad se ljudi vole i kada zajedno stare, eto, kako je on srećan čovek za razliku od mnogih koji prolaze kroz stresove i agonije razvoda. Sve te rečenice izgovaram, a najradije bih ga pitala: „Zašto si ti mene, u stvari, pozvao na ovu večeru? Šta je cilj našeg susreta? Kaži šta imaš, lakše ću da svarim na prazan stomak.“

Koliko će još godina da dobije kiselo drvo u dvorištu mojih roditelja pre nego što počnem da radim stvari koje bih u tom trenutku najradije činila i govorim ono što mi se tog trenutka mota po glavi? Došla sam do glavne premije života, a to je da nikome ne moram da se dodvoravam, nikoga da blefiram, zavodim, očaravam, zamajavam, foliram, zavređujem, zaslužujem, trudim se i pretvaram. Ja, Una Radivojević, umem, mogu i smem da budem ono što jesam i da se prikazujem u onoj boji i onoj svetlosti koju tog trenutka doživljam kao svoju. Ali, pusta radoznalost ne dozvoljava mi da pređem na raskrinkavanje. Sviđa se meni još ona igra: ide maca oko tebe... sve nadajući se da sam dovoljno spretna i da neće moći da me ogrebe... Odmah po završetku opisa male bračne zajednice koja traje već tridesetak godina, počinju hvalospevi njegovom prijatelju Igoru, velikom vitezu i dobročinitelju, od kojeg, ako se on pita, teško da postoji neko bolji i velikodušniji.

Nekada ranije ovaj mamac bio bi progutan sa udicom i štapom zajedno. Sada – ne. Sada sam naučila da je razlika između dobrog i lošeg, u stvari, transparentna... Postoje ljudi koji čine dobra dela; usrećuju ljude; pomažu mnogima; nekima predstavljaju jedino svetlo na obzorju. Svoja dobra dela su u mogućnosti da čine jer imaju dovoljno materijalnih dobara da mogu da ih razdeljuju, dovoljno veza i poznanstva da u svemu mogu da pomognu, mnogo lične satisfakcije koja ih ispunjava, što je preduslov da požele da čine dobro drugima... I postoje oni drugi koji ništa ružno nisu uradili, nikada nisu tuđe uzeli, ali su ostali nesnađeni i po pravilu nemaju ništa, pa samim tim ne mogu biti ni od kakve pomoći drugima... Zbog svoje situacije su najčešće negativni, žale se i kukaju, a to je plodno tle za rađanje zavisti. Pusta teorija relativiteta...

Zato mu nisam odgovorila šta mislim o Igorovoj velikodušnosti i viteštvu. Nije on to ni očekivao jer je temu već zamenio novom. Uz sve poštovanje prema njegovoj neposrednosti i otvorenosti, umalo se ne zagrcnuh kada je počeo da iznosi svoja gledišta o seksu uz navođenje slikovitih primera iz života, ne izostavljajući puno ime i prezime aktera. Nekima je, doduše, darivao malo romantike, kod drugih bi se, pesnički nadahnuto, zadržao na opisu fizičkog izgleda lepotice koja je budila pohotu u njemu, a u trenucima potpune zanesenosti, bivao je prost. Najednom sam shvatila da od mene očekuje odgovor na pitanje koje sam, u svoj toj lascivnoj zbrci, u prvi mah doživela kao retoričko:

„Uostalom, da li ti misliš da bi bilo nečeg lošeg u tome da se ti i ja kresnemo dok se tvoj muž tušira. Naravno, pod uslovom da je u pitanju autentična želja. Mislim, seks mora da bude prljav i vulgaran da bi bio uzbudljiv, zar ne?“

Kad bih sada mogla da vratim ovu scenu i odreagujem onako kako bih volela da jesam, to bi izgledalo ovako: zagledam se u njegove zenice misaono kao da ću za koji sekund elaborirati temu, potom se zakikoćem glasno... Onda mu se približim skroz do resice levog uha koju skoro dotaknem usnom i šapatom, punim erotskog naboja, kažem: „Ne smeš tako očigledno da ofiraš da je mali... Znaš i sam da to ženama nije važno...“ Onda bih ustala, smejući se poželela laku noć i napustila restoran. Na moju žalost, ovaj kadar nismo ponavljali, i on je ostao nepovratno zabeležen kao moje mucanje kojim *sotto voce** izgovaram: „Ne mislim, naprotiv... Otac Tadej je rekao da je Crkva pogrešila upravo u tome. Umesto da od seksa pravi tabu, trebalo ga je podići na nivo svetosti, nivo anđeoskog čina koji pruža najveća blaženstva ukoliko se upražnjava na pravi način. Lično mislim da bi to sigurno

* Ital.: u pola glasa, tihim glasom.

smanjilo kvantitet u korist kvaliteta. Seks je postao neurotična pojava, samo jedan od načina trenutnog bežanja...“ Zavrtelo mi se u glavi zbog rasutih bisera, grlo mi se sušilo od reči kojima sam otvorila polemiku na najneprikladniju temu pri prvom susretu... a motivi samog susreta sve nejasniji. Možda grešim... možda su sve jasniji...

– Nema potrebe da se foliramo. Preporuka psihologa je da se izađe u susret seksualnim fantazijama u bezbednim uslovima... To utiče na celokupno oslobađanje ličnosti. A to ne možeš sa svojim partnerom. Ja poštujem svoju ženu. Ona je majka naše dece. Neću valjda s njom.

Onda je počeo da opisuje šta to ne bi mogao s njom, ali bi veoma rado s nekom drugom. Ćutala sam, posramljena. Posramljena situacijom, njegovim zvanjem i obrazovanjem, a najviše činjenicom da je ovu večeru izazvala očigledno dobra referenca mog bivšeg dečka Igora, alias Lemura... Lemur podvodač... vrsta koja je na ovim našim izvitoperenim prostorima, naprosto mutirala...

Na putu do parkinga, uputio mi je drugi kompliment te večeri:

– Igor mi je rekao da ću uživati u tvom društvu i bio je u pravu.

Izašla sam iz automobila uz obećanje da ćemo se uskoro ponovo videti... Koja je to potreba da čuvam tuđe dostojanstvo na uštrb sopstvenog?

MANDARINSKE PATKICE

– Ne mogu da verujem da imaš toliko godina i toliko iskustva, a još nisi naučila da čitaš muškarce. Ili sporo učiš, ili u svemu tome perverzno uživaš? – rekla je Vesna takvim tonom kao da je jutros dobila sertifikat od Svetskog udruženja predstavnika jačeg pola za uspešno položen test o poznavanju muškog roda.

– A ja ne mogu da verujem da tebi još nije jasno da ne podnosim generalizaciju i da mi to insistiranje na *njima* i *nama* izaziva mučninu. Na sve to, o *njima* i načinu *njihovog* razmišljanja uvek govorimo kao da su blago retardirani, infantilni i za nijansu manje inteligentniji od *nas*, pa ćemo ih *mi* lepo zbrinuti i pružiti im razumevanje i utehu. Da ne govorim o tome što se momentalno i ja osećam kao defektna, jer „ove druge“ su sigurno iščitale, pa i napamet naučile, to što *ja*, sve ove godine, ni da nazrem... – penila sam i činilo mi se da bih mogla do jutra.

– Nisi defektna, samo si staromodna i zaostala u svom verovanju da tu naivnost, skromnost i otvorenost možeš da pretvoriš u Jack Pot.* Tip je hteo da te kresne, ne vidim ni

* Engl.: glavni dobitak na slot mašinama.